

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2023

tijdvak 2

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het

- bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
 - 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
 - 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*
Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.
- Indien in een antwoord 'voorbeeld van een juist antwoord' staat, bevat het antwoord **voorbeelden** van juiste antwoorden. Het is **geen** opsomming van alle denkbare juiste antwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

- 1 B**
- 2 maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat ook een minister zijn handtekening moet zetten, omdat ministers verantwoordelijk zijn/de ministeriële verantwoordelijkheid hebben / omdat de koning onschendbaar is.
- 3 maximumscore 1**
(het recht op) vrijheid van godsdienst / vrijheid van vereniging en vergadering
- 4 maximumscore 2**
Uit het antwoord moet blijken dat
 - modern imperialisme inhoudt dat Europese mogendheden (dus ook Nederland) hun macht in overzeese gebieden/koloniën gingen uitbreiden / nieuwe gebieden gingen veroveren 1
 - dit onderzoek goed past bij modern imperialisme, omdat de Nederlandse overheid (economisch en politiek) belang heeft bij het zoeken naar/verwerven van goedkope (en waardevolle) grondstoffen (zoals olie/koper/kolen) 1
- 5 maximumscore 2**
 - nummer 3 (= enquête) 1
 - nummer 5 (= interpellatie) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 D

7 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat de arbeiders het slecht hebben/er sprake is van slechte/ongezonde werkomstandigheden / dat de winst van de fabrieksdirecteur belangrijker is dan de gezondheid van de arbeiders / dat de arbeiders uitgebuit worden.

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

8 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De propagandaboodschap is dat Duitsland de oorlog (worstelwedstrijd) (makkelijk) gaat winnen 1
- Dat blijkt uit (een van de volgende): 1
 - dat Duitsland België en Frankrijk (al) heeft verslagen.
 - dat Duitsland (al) roept om de volgende (geallieerde) tegenstander.
 - dat Duitsland meerdere tegenstanders in zijn eentje heeft verslagen.
 - het toekijken/afwachten van andere landen hoe Duitsland wint/de vijanden verslaat.

Opmerking

Het tweede scorepunt mag alleen toegekend worden als in het eerste onderdeel een juiste propagandaboodschap is genoemd.

9 **maximumscore 1**

België

10 **maximumscore 2**

Bij de Centralen horen 3 en 4.

Bij de Geallieerden horen 1, 2 en 5.

- indien vijf antwoorden juist 2
- indien vier of drie antwoorden juist 1
- indien minder dan drie antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De foto kan gebruikt worden als propaganda, omdat (een van de volgende): 1
 - de soldaten (onder moeilijke omstandigheden) (blijven) vechten/zich verdedigen.
 - de soldaten dapper/vastberaden zijn.
 - de soldaten goed/modern uitgerust zijn (met machinegeweer, gasmaskers, handgranaten).
- De foto kan **juist niet** gebruikt worden als propaganda omdat (een van de volgende): 1
 - de loopgraaf kapot/beschadigd/modderig is.
 - een oorlog met (gif)gas uitvechten wreed/negatief overkomt.
 - een van de soldaten geen geweer heeft (waardoor het Duitse leger slecht bewapend lijkt).
 - er maar weinig soldaten te zien zijn (waardoor het lijkt dat het Duitse leger aan het verliezen is).
 - de losse helmen kunnen duiden op verlies/verliezen.

12 maximumscore 2

zin 1 = financiële gelijkstelling onderwijs

zin 2 = algemeen mannenkiesrecht

zin 3 = stelsel van evenredige vertegenwoordiging

- indien drie antwoorden juist 2
- indien twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

Door de tijd heen

13 maximumscore 1

Eerst 4, dan 1, daarna 3 en ten slotte 2.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

Het Interbellum (1918-1939)

14 D

Vraag	Antwoord	Scores
15	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het doel van de Volkenbond is het bewaren/handhaven van de (wereld)vrede 1 • Dat doel wordt waarschijnlijk niet bereikt, want uit de bron blijkt dat de (vredes)duif de (vredes-/olijf)tak niet kan dragen / dat de tak te zwaar is voor de duif / dat het letterlijk een te zware taak is voor de Volkenbond 1 	
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Alleen als in het tweede antwoord na 'niet' een juist onderdeel uit de bron genoemd is, wordt het tweede scorepunt toegekend.</i></p>	
16	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De dolkstootlegende hield in dat het (Duitse) leger de (Eerste Wereld)oorlog had kunnen winnen, maar door de regering/sociaal-democraten/communisten/Joden is verraden (door akkoord te gaan met de wapenstilstand) 1 • Veel ex-soldaten geloofden in deze theorie, omdat de theorie een verklaring gaf voor het (pijnlijke) verlies van de oorlog / de schuld van het verlies van de oorlog bij anderen legde / hun weer trots/waardigheid gaf (over hun rol tijdens de oorlog) 1 	
17	<p>maximumscore 2</p> <p>gebeurtenis 1: vóór</p> <p>gebeurtenis 2: na</p> <p>gebeurtenis 3: vóór</p> <p>gebeurtenis 4: na</p> <p>gebeurtenis 5: vóór</p> <p>indien vijf antwoorden juist 2</p> <p>indien vier of drie antwoorden juist 1</p> <p>indien minder dan drie antwoorden juist 0</p>	
18	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat het <i>Volksgerechtshof</i> het einde betekende van de scheiding der machten, omdat het rechtssysteem in handen van de nazi's was / omdat er geen sprake meer was van onafhankelijke rechtspraak.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • kenmerk van het communisme: (het streven naar) gelijkheid / emancipatie (onder andere tussen man en vrouw) (of een omschrijving daarvan) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • kenmerk van het stalinisme: persoonsverheerlijking 	1
20	B	
21	A	
22	B	

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

- 23 **maximumscore 2**
- historische gebeurtenis: het bombardement op Rotterdam 1
 - gevolg voor Nederland: de capitulatie (van het Nederlandse leger) / de bezetting van (een groot deel van) Nederland 1

Opmerking

Bij historische gebeurtenis mag niet goed gerekend worden dat het (alleen) om een brand ging.

- 24 **A**
- 25 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat in officiële kranten (tijdens de bezetting) geen positieve berichten mochten/konden staan over het koningshuis (en dit daarom een verzetskrant is) / dat in officiële kranten niet bericht mocht worden over de (verzets)strijd.
- 26 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat (veel) leerlingen (verplicht) de Davidsster/Jodenster op hun kleding dragen.
- 27 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat de Joden (ook kinderen) in Nederland systematisch vervolgd/vermoord werden in vernietigingskampen / massaal gedeporteerd werden naar (concentratie)kampen / ondergedoken zaten om vervolging te ontkomen.

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verzet wilde de gegevens beschermen van Joodse Nederlanders (en andere vervolgte groepen) / van verzetsmensen / van mannen die ingezet konden worden voor de arbeidsinzet/gedwongen tewerkstelling • Zij werden dankzij de vernietiging van het bevolkingsregister beschermd, omdat het dan minder makkelijk zou zijn om mensen op te sporen/te vervolgen/te deporteren naar kampen / omdat dan het bestaan/de verblijfplaats van sommige mensen niet (meer) te achterhalen zou zijn / omdat het een rol speelde bij het uitreiken van distributiebonnen/stamkaarten 	<p>1</p> <p>1</p>
29	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gevolg voor Indonesië: Indonesië werd na de zeeslag bezet door de Japanners / Nederland raakte de macht over Indonesië kwijt • gevolg voor de Nederlandse opvarenden: Ze werden (als Nederlandse soldaten) krijgsgevangen gemaakt/gevangen genomen door de Japanners / Ze moesten dwangarbeid gaan verrichten voor de Japanners 	<p>1</p> <p>1</p>
30	<p>maximumscore 2</p> <p>zin 1 = Spoorwegstaking zin 2 = 1944 zin 3 = Nederlandse regering in ballingschap zin 4 = de Duitse bezetter</p> <p>indien vier antwoorden juist indien drie antwoorden juist indien minder dan drie antwoorden juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het gebruik van atoombommen was terecht, omdat (een van de volgende): 1
 - er (te) veel/nog meer (geallieerde) slachtoffers zouden zijn gevallen als er (met conventionele wapens) werd doorgevochten.
 - de Japanners niet wilden opgeven.
 - de oorlog op deze manier (eerder/sneller) beëindigd kon worden.
 - de Sovjet-Unie (in het noorden) Japan binnen dreigde te vallen.
- Het gebruik van atoombommen was niet terecht, omdat (een van de volgende): 1
 - het aanvallen waren op (onschuldige) burgers.
 - de schade van een atoombom (buitensporig) groot is / de straling van de atoombommen nog jarenlang schade blijft aanrichten.
 - Japan aan de verliezende hand was, dus uiteindelijk zouden de Verenigde Staten toch gewonnen hebben.

32 maximumscore 2

land 1: dictatuur

land 2: democratie

land 3: dictatuur

land 4: dictatuur

land 5: democratie

- indien vijf antwoorden juist 2
- indien vier of drie antwoorden juist 1
- indien minder dan drie antwoorden juist 0

33 maximumscore 2

Bij gebeurtenis 1 hoort c (= 1941).

Bij gebeurtenis 2 hoort e (= 1944).

Bij gebeurtenis 3 hoort a (= 1939).

Bij gebeurtenis 4 hoort b (= 1940).

- indien vier antwoorden juist 2
- indien drie of twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Europa en de wereld (1945-1989)

34 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het conflict gaat over (het proces van) dekolonisatie/onafhankelijkheid van Indonesië 1
- De Verenigde Staten zetten Nederland en Indonesië onder druk door te dreigen geen financiële steun (het ijsje) meer te geven / door het ingrijpen van de president van de Verenigde Staten (de politieagent met knuppel) 1

35 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de Blokkade van Berlijn.

36 C

37 maximumscore 2

foto 1, 2 en 5

- indien drie antwoorden juist 2
- indien twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

38 maximumscore 1

(het recht op) vrijheid van vereniging en vergadering/betoging/
demonstratie / (het recht op) vrijheid van meningsuiting

Door de tijd heen

39 maximumscore 2

Eerst 2, dan 1, daarna 4, vervolgens 5 en ten slotte 3.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

40 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het songfestival in 1994 (in Ierland) werd gehouden, want pas enkele jaren daarvoor/in 1991 viel de Sovjet-Unie/Joegoslavië uit elkaar / ontstonden de landen Rusland/Estland/Kroatië / lag Polen niet meer in de invloedssfeer van de Sovjet-Unie / want vóór 1991 zouden de landen die bij het Oostblok hoorden nooit mee hebben gedaan aan een West-Europees festival.

Opmerking

Alleen als na het noemen van het juiste jaartal een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

41 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een nadeel van **onderwerp 1** is dat een land niet meer zelfstandig over de waarde van zijn eigen munt kan beslissen (bijvoorbeeld om de munt in waarde te devalueren of te revalueren) / dat een deel van de nationale cultuur verloren gaat.
- Een nadeel van **onderwerp 2** is dat hierdoor veel goedkope arbeidskrachten uit andere Europese landen in Nederland kunnen werken ten koste van (de banen van) Nederlanders / dat criminelen/terroristen door het ontbreken van grenscontroles makkelijker het land binnen kunnen komen.
- Een nadeel van **onderwerp 3** is dat hierdoor een bedrijf gedwongen kan worden om veel/te kostbare investeringen te doen / dat landen macht moeten afstaan aan de Europese Unie/een deel van hun soevereiniteit verliezen.

Opmerking

Alleen als na een onderwerp een juist, bijpassend argument volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

42 B

Door de tijd heen

43 maximumscore 2

Eerst 3, dan 2, daarna 4, vervolgens 1 en ten slotte 5.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 15 september 2021.

- bron 1 naar: https://www.dbnl.org/tekst/thor003hist01_01/thor003hist01_01_0007.php
- bron 2 <https://geheugen.delpher.nl/nl/geheugen/view?coll=ngvn&identifier=KDC01%3A7806594>
- bron 3 naar: Der Erste Weltkrieg in Deutschen Bildpostkarten van het Deutsches Historisches Museum (2002).
- bron 4 naar: <https://geheugen.delpher.nl/nl/geheugen/view/lied-belgische-vluchtelingen-torenstra?coll=ngvn&maxperpage=36&page=1&query=belgische+vluchtelingen&identifier=KBMI01%3ALbI%3A7806594>
- bron 5 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
- bron 6 <https://wehrmed.de/geschichte/medizin-im-gaskrieg-vor-100-jahren-einsatz-von-chlorgas-bei-ypern.html>
- bron 7 afbeelding 1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Abfahrt_der_Soldaten.jpgv
afbeelding 2: <https://magazin-forum.de/de/node/11708>
afbeelding 3: <https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/men-who-fought-belleau-wood/>
afbeelding 4: <https://news.sky.com/story/a-ii-ii-18-franz-ferdinands-prophetic-number-plate-11551176>
- bron 8 naar: Nieuwe Tilburgse Courant, 2 juli 1918
- bron 9 https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=Punch_dove_and_branch&title=Special%3ASearch&go=Go&ns0=1&ns6=1&ns12=1&ns14=1&ns100=1&ns106=1#/media/File:Punch_dove_and_branch.png
- bron 10 naar: <https://properganderpressblog.wordpress.com/2019/03/08/stalin-poster-of-the-week-121-special-edition-international-womens-day-mikhail-solovev-such-women-didnt-and-couldnt-exist-in-the-old-days-1950/>
- bron 11 Rekenboek Lebendige Zahlen (1937). © Collectie: Gerard Groeneveld
- bron 12 The Pittsburgh Post-Gazette, 5 oktober 1938
- bron 13 naar: <https://beeldbank.40-45nu.nl/index.cfm/search/detail?id=3295f60455ba65f30156d5ce8bcb0317&browseaction=search.themas¤trow=18>
- bron 14 De Rotterdamse Post: geïllustreerd maandblad voor het bezette Nederland 30-04-1941
- bron 15 <https://prod.jck.hubs.delving.org/page/aggregation/jhm-foto/F011548>
- bron 16 <https://archieff.amsterdam/beeldbank/detail/f08169e4-c8ce-6453-4ee4-02fc637b088e>
- bron 17 Atlas van Stolk, Rotterdam, collectie Jordaan, nr. 1428. Via geheugen.delpher.nl.
- bron 18 Atlas van Stolk, Rotterdam, collectie Jordaan, nr. 1361. Via geheugen.delpher.nl.
- bron 19 naar: de Volkskrant, 6 november 1956

- bron 20 foto 1: <https://atria.nl/nieuws-publicaties/feminisme/zelfbeschikkingsrecht/abortus-in-nederland>
foto 2: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/32/Twee_vrouwen_bekijken_een_affiche_van_Man-Vrouw-Maatschappij_%28MVM%29%2C_BestanddeelNr_927-9414.jpg
foto 3: <https://seniorplaza.nl/historie/de-jaren-80-2-de-kraakbeweging/>
foto 4: <https://goudabruist.nl/activiteit/22566?datum=20170310>
foto 5: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dolle_Minas_vieren_eenjarig_bestaan,_Amsterdam_demonstratie_voor_gratis_kresje,_BestanddeelNr_924-2211.jpg
- bron 21 Gebruikte gegevens afkomstig van: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/52/worden-we-individualistischer>